

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

Tilhørerkreds:	Folketingets Sundhedsudvalg, åbent samråd
Anledning:	Samråd BI om lægekonsulentudtalelser, herunder patientklageadgang
Taletid:	Omkring 10 minutter
Tid og sted:	Torsdag den 18. august 2011, kl. 9.05
Dok nr.:	621700

Samrådsspørgsmål BI:

”Ministeren bedes redegøre for, hvilken retsgyldighed lægekonsulenters udtalelser og vurderinger har i forhold til autorisationsloven, og hvor patienter kan klage over en afgørelse. Ministeren bedes endvidere oplyse, hvorvidt ministeren finder, at den nuværende ordning med kommunale lægekonsulenter er tilfredsstillende i forhold til patienters retssikkerhed.”

Tak, formand.

Jeg forstår baggrunden for spørgsmålet sådan, at der søges en afklaring af, hvorvidt den nuværende ordning med kommunale lægekonsulenter yder tilstrækkelig retssikkerhed i forhold til de borgere, hvor lægekonsulenterne deltager i kommunernes behandling af de pågældende borgeres sager.

Det korte svar er, ja. Ordningen med kommunale lægekonsulenter indeholder de fornødne retssikkerhedsmæssige garantier for de berørte borgere.

Det vil jeg gerne uddybe.

[lægekonsulenter]

Dette samråd er indkaldt på baggrund af den debat, der har været i tilknytning til kommunernes brug af lægekonsulenter i behandlingen af sager vedrørende blandt andet sociale- eller arbejdsmarkedsmæssige forhold.

I forhold til denne debat om kommunale lægekonsulenter må man have sig for øje, at lægekonsulenter også anvendes som led i flere andre myndigheders sagsbehandling. Det er simpelthen hensigtsmæssigt for en række myndigheder at have tilknyttet lægekonsulenter som fagligt bindeled mellem de behandlende læger og de administrative medarbejdere, der skal træffe afgørelser.

Der er ansat lægekonsulenter i centraladministrationen i for eksempel Sundhedsstyrelsen og Ankestyrelsen, ligesom lægekonsulenter også bistår de sociale nævn og beskæftigelsesankenævnene. Det samme gælder lægelige konsulenter, der udarbejder vurderinger til brug for stillingtagen til klage-, tilsyns- og erstatningssager i Patientombuddet, Retslægerådet, Patientforsikringen og Patientskadeankenævnet.

De kommunale lægekonsulenter, som spørgsmålet omhandler, har typisk til opgave at bidrage til afklaring af betydningen af de behandlingsansvarlige lægers undersøgelser, diagnoser, behandlinger og erklæringer.

En lægekonsulent må derimod ikke efterprøve andre lægers oplysninger ved selv at foretage undersøgelser, ligesom lægekonsulenten ikke må ændre andre lægers diagnoser eller stille nye. Der består således ikke et læge-/patientforhold mellem lægekonsulenten og den borger, hvis sag kommunen behandler og træffer afgørelse i.

[kommunale lægekonsulenters ansvar]

En kommunal lægekonsulent er således ansat i en kommune som administrativ medarbejder med særlig sundhedsfaglig indsigt. Lægen sidestilles derfor med de andre medarbejdere i den del af kommunens forvaltning, der har medvirket ved behandlingen og afgørelsen en given sag.

Kommunale lægekonsulenter er ligesom andre offentligt ansatte underlagt en række forpligtelser som led i udøvelsen af deres virksomhed. Først og fremmest gælder, at kommunale lægekonsulenter er underlagt et krav om saglighed som led i deres virke i kommunen. De skal derfor være omhyggelige med deres arbejde, og de skal holde sig til de retningslinjer, der gælder for deres arbejde i den kommunale forvaltning. Det kan være egentlig lovgivning eller bekendtgørelser, men det kan også være generelle vejledninger fra for eksempel Beskæftigelsesministeriet eller konkrete tjenestebefalinger udstedt inden for kommunen.

Lægekonsulenten arbejder således – ligesom de øvrige administrative medarbejdere, der har deltaget i sagsbehandlingen – under ansvar for deres arbejdsgiver, kommunen.

En borger, der mener, at en lægekonsulent ikke har overholdt sine forpligtelser som led i sin ansættelse i kommunen, kan naturligvis altid rette henvendelse herom til kommunen som arbejdsgiver, der om nødvendigt vil kunne tage ansættelsesretlige redskaber i brug.

[klage over en afgørelse hvor lægekonsulenter har deltaget]

Herudover vil der normalt også for den berørte borger være mulighed for at påklage en kommunal afgørelse vedrørende sociale- eller arbejdsmarkedsmæssige forhold inden for det administrative klagesystem.

Typisk til Beskæftigelsesankenævnet eller Det Sociale Nævn. Dette gælder også for kommunale afgørelser, hvor en lægekonsulent har deltaget som administrativ medarbejder som led i sagsbehandlingen.

Det kan for eksempel være en kommunal afgørelse om førtidspension, hvor en læge ansat i kommunen har ydet sagkyndig bistand i tilknytning til forståelse af en udtalelse fra en speciallæge om den berørte borgers helbred.

Det er med andre ord kommunens afgørelse som sådan, borgeren kan klage over i det almindelige administrative klagesystem – ikke den enkelte lægekonsulent.

Som led i det administrative klagesystem kan det påses, om kommunen har overholdt almindelige sagsbehandlingsregler. For eksempel om en kommune har begrundet en afgørelse om førtidspension tilstrækkeligt. Det kan også påses, om kommunen har oplyst en given sag tilstrækkeligt i forhold til den afgørelse, der skal træffes.

Hvis den berørte borger er af den opfattelse, at der som led i en kommunes oplysning af en sag om for eksempel førtidspension er mangler ved de lægefaglige oplysninger, kan klageinstansen også behandle dette spørgsmål i forbindelse med klagesagsbehandlingen. Klageinstansen vil i denne sammenhæng kunne inddrage den sundhedsfaglige ekspertise, som klageinstansens egne tilknyttede lægekonsulenter er i besiddelse af.

[lægefaglig virksomhed læge-/patientforhold]

Læger kan altså i kraft af deres lægefaglige uddannelse og sagkundskab virke i forskellige arbejdsmæssige sammenhænge. Læger, der arbejder som lægekonsulenter, er administrative medarbejdere, og behandles – som jeg netop har redegjort for – som sådan. Man taler også om ”papirlæger”.

I langt de fleste tilfælde udnytter læger deres fagkundskab som led i egentlig behandling af patienter.

En læges forpligtelser i forhold til sit sundhedsfaglige virke fremgår af autorisationslovens kapitel 5, der fastlægger autoriserede sundhedspersoners pligter. En central bestemmelse her er § 17, der forpligter lægen til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed under udøvelse af sin virksomhed. Og ved udfærdigelsen af erklæringer skal lægen udvise omhu og ”uhildethed” – som det hedder i loven.

Men forudsætningen – for at man kan tale om lægefaglig virksomhed i autorisationslovens forstand – er, at der består et læge-/patientforhold.

Det vil sige, at en læge deltager i eller har ansvar for patientbehandling i bredere forstand.

Som omtalt ovenfor gør lægekonsulenter brug af deres lægefaglige kompetencer i tilknytning til funktioner, hvor den enkelte læge ikke anses for at udøve lægefaglig virksomhed i form af patientbehandling. Lægekonsulenter er derfor ikke bundet af kravet om omhu og samvittighedsfuldhed i autorisationsloven.

Det er en retsopfattelse, som ministeren flere gange har redegjort for i besvarelser af spørgsmål fra Folketinget.

Det er naturligvis vigtigt, at den klare grænse mellem de opgaver, som henholdsvis de behandlingsansvarlige læger og lægekonsulenterne udfører, også opretholdes i praksis.

Papirlæger skal altså ikke indlade sig på at afgive diagnoselignende udtalelser til de borgere, som kommunerne behandler sager om. Eller tilsidesætte lægefaglige skøn i indhentede lægeerklæringer.

Det skal overlades til de behandlingsansvarlige læger, der er under et sundhedsfagligt tilsyn af Sundhedsstyrelsen, og hvis faglige virksomhed kan påklages til patientombuddet.

[Sundhedsstyrelsens tilsyn med sundhedspersoner]

Den omstændighed, at lægekonsulenter ikke har med patientbehandling at gøre, indebærer, at de ikke er omfattet af Sundhedsstyrelsens tilsyn med sundhedspersoner efter sundhedsloven.

Sundhedsstyrelsens tilsyn er rettet mod sundhedspersoners, herunder lægers, sundhedsfaglige virksomhed. Sundhedsfaglig virksomhed som begreb forudsætter patientbehandling.

I og med at lægekonsulenter ikke indgår i et konkret læge-/patientforhold, er der med andre ord ikke grundlag for et sundhedsfagligt tilsyn som det, Sundhedsstyrelsen fører.

[Patientombuddet kan ikke behandle klager over lægekonsulenter]

På samme måde kan lægekonsulenters dispositioner heller ikke påklages til Disciplinærnævnet.

Disciplinærnævnet kan udtale kritik af konkrete sundhedspersoner.

Der kan udtales kritik, hvis en sundhedsperson har udvist manglende omhu og samvittighedsfuldhed ved ikke at leve op til normen for almindelig anerkendt faglig standard i sin behandling af en patient.

Da fraværet af et læge-/patientforhold netop er kendetegnende for lægekonsulenter, kan de ikke bedømmes i patientklagesystemet. Det har det tidligere Patientklagenævn selv udtrykkeligt taget stilling til. Og det samme gælder for Disciplinærnævnet.

[patienters retssikkerhed i forhold til lægekonsulentudtalelser]

Jeg kan derfor – som også nævnt indledningsvis – svare bekræftende på Sundhedsudvalgets spørgsmål om, hvorvidt jeg finder den nuværende ordning med lægekonsulenter tilfredsstillende i forhold til patienters retssikkerhed.

Jeg mener ikke, at det vil give mening at udvide Sundhedsstyrelsens tilsyn med og Disciplinærnævnets stillingtagen til, om en læge har udvist omhu og samvittighedsfuldhed ved at handle i overensstemmelse med normen for almindelig anerkendt faglig standard, til også at omfatte lægekonsulenters administrative virksomhed.

Kernen i tilsynet og i klagesagsbehandlingen må fortsat være, om en læge i sin konkrete behandling af en konkret patient, som lægen har haft et behandlingsansvar for, har levet op til normen for almindelig anerkendt faglig standard i patientbehandlingen.

Jeg finder det ikke hensigtsmæssigt at forsøge at fastlægge en norm for almindelig anerkendt lægefaglig standard for denne administrative virksomhed.

Jeg vil i den forbindelse minde om, at selve grundlaget for lægekonsulentens administrative opgave – altså de behandlingsansvarlige lægers undersøgelser, diagnoser, behandlinger og erklæringer – jo i forvejen er omfattet både af Sundhedsstyrelsens tilsyn og klageadgangen til Disciplinærnevnet.

Jeg anser det med andre ord for mest hensigtsmæssigt fortsat at betragte kommunale lægekonsulenters administrative virksomhed helt på lige fod med andre administrative funktioner i den kommunale forvaltning.